

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз 147/2020
13.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић и Милунке Цветковић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због кривичног дела разбојништво из члана 206. став 2. у става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Кзт 849/19 од 04.12.2019. године, поднетом против правноснажних решења Вишег суда у Краљеву Кв 105/19 од 16.05.2019. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж2 371/19 од 26.06.2019. године, у седници већа одржаној дана 13.02.2020. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Ктз 849/19 од 04.12.2019. године, поднет против правноснажних решења Вишег суда у Краљеву Кв 105/19 од 16.05.2019. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж2 371/19 од 26.06.2019. године.

Образложење

Решењем Вишег суда у Краљеву Кв 105/19 од 16.05.2019. године, одлучено је да се из списка предмета Вишег суда у Краљеву К 63/18 издвоје записници о саслушању окривљених АА и ББ, сачињени пред Полицијском управом у Краљеву дана 29.08.2017. године.

Решењем Апелационог суда у Крагујевцу Кж2 371/19 од 26.06.2019. године, одбијена је као неоснована жалба Вишег јавног тужиоца у Краљеву изјављена против првостепеног решења.

Против наведених правноснажних решења Републички јавни тужилац је поднео захтев за заштиту законитости Ктз 849/19 од 04.12.2019. године, због повреде закона из члана 438. став 2. у вези члана 85. став 5. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев и утврди да је побијаним решењима повређен закон у корист окривљених.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца, браниоцима окривљених, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да

њихово присуство у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним решењима против којих је поднет захтев за заштиту законитости, па је по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца је неоснован.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца указује, да су побијана правноснажна решења донета уз учињену повреду закона из члана 438. став 2. у вези члана 85. став 3. ЗКП.

Из списка предмета произлази да је веће Вишег суда у Краљеву, испитујући оптужницу Вишег јавног тужиоца у Краљеву Кт 48/18 од 24.12.2018. године, одлучило да из списка предмета тог суда К 63/18 издвоји записнике о саслушању окривљених АА и ББ, сачињене пред Полицијском управом у Краљеву, дана 29.08.2017. године, са образложењем да окривљени приликом саслушања у Полицијској управи Краљево, нису поучени о праву из члана 85. став 3. ЗКП, односно нису позвани да се изричито изјасне о томе да ли ће узети браниоца по свом избору уз упозорење да ће им, ако не изабере браниоца, бити постављен бранилац по службеној дужности, тако да су наведени искази окривљених дати супротно одредби члана 85. став 5. у вези става 3. ЗКП, због чега су исти морали бити издвојени из списка предмета.

Одлучујући о жалби Вишег јавног тужиоца у Краљеву изјављеној против првостепеног решења, Апелациони суд у Крагујевцу је решењем Кж2 371/19 од 26.06.2019. године исту одбио као неосновану.

Одредбом члана 85. став 3. ЗКП, прописано је да ће се окривљени позвати да се изричито изјасни о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, уз упозорење да ће му, ако не изабере браниоца у случају обавезне одбране бити постављен бранилац по службеној дужности, у складу са одредбама тог законика.

Одредбом става 4. истог члана прописано је да окривљени може бити саслушан у одсуству браниоца, ако се изричито одрекао тог права, ако уредно позвани бранилац није присутан и ако је обавештен о саслушању (члан 300. став 1. ЗКП), а не постоји могућност да окривљени узме другог браниоца или ако за прво саслушање окривљени није обезбедио присуство браниоца ни у року од 24 часа од када је поучен о свом праву (члан 68. став 1. тачка 4) ЗКП), осим у случају обавезне одбране, а у ставу 5. истог члана прописано је да ако окривљени није поучен или му није омогућено да користи права из става 2. наведеног члана или изјава окривљеног из става 3. тог члана у присуству браниоца није унета у записник или ако је поступљено противно ставу 4. тог члана или ако је исказ окривљеног добијен противно члану 9. тог законика, на исказу окривљеног не може се заснивати судска одлука.

Дакле, обавеза органа поступка, у конкретном случају полиције, је да у потпуности примени члан 85. став 3. ЗКП и да окривљеног позове да се изричито изјасни о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, односно да ли жели да га заступа изабрани бранилац уз упозорење да ће му, ако не изабере браниоца у случају обавезне одбране тек тада бити постављен бранилац по службеној дужности и да такву изјаву окривљеног унесе у записник.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, те да из записника о саслушању АА и ББ, у својству осумњичених од стране овлашћених службених лица ПУ Краљево од 29.08.2017. године, произлази да је саслушање ових лица обављено, а да ни у један од наведених записника није унето да су окривљени пре саслушања од стране органа поступка поучени да користе право из става 2. члана 85. ЗКП, односно да нису упозорени да се изричито изјасне о томе да ли ће узети браниоца по свом избору уз упозорење да ће им ако не изаберу браниоца у случају обавезне одбране, бити постављен бранилац по службеној дужности, то радња саслушања окривљених од стране органа поступка није спроведена на законит начин, па следствено томе записници који су сачињени о предузетој радњи саслушања окривљених супротно одредби члана 85. став 3. ЗКП, представљају незаконите доказе на којима се у смислу одредбе члана 85. став 5. ЗКП, не може заснивати судска одлука.

Стога је основана оцена нижестепених судова да је у ситуацији када у записник о саслушању окривљених ПУ Краљево од 29.08.2017. године нема изричите изјаве окривљених о томе да ли ће узети браниоца нити наведеног упозорења из члана 85. став 3. ЗКП, неопходно издвојити наведене доказе из списка предмета, за коју оцену су у побијаним правноснажним решењима дати јасни и довољни разлози.

Околност што су окривљени у предистражном поступку саслушани у присуству браниоца по службеној дужности, али без претходне поуке и упозорења из члана 83. став 3. ЗКП, није од утицаја на другачију оцену законитости ових доказа.

Чињеница је да је Европски суд за људска права у својој пресуди Алмаша против Србије број 21388/15 од 08.10.2019. године изнео закључак да тај суд, иако у записнику о саслушању окривљеног у полицији нема изричите изјаве окривљеног о томе да ли је желео да ангажује браниоца лично или је уместо тога био вољан да прихвати адвоката именованог од стране државе, не може закључити да је окривљени ограничен у свом слободном избору браниоца, налазећи да је окривљени јасно прихватио именованог браниоца по службеној дужности на шта указују његова сарадња са тим адвокатом, спремност да да изјаву у присуству истог и одсуство било каквих примедби у вези са тим.

Међутим, Врховни касациони суд указује да је одредба члана 85. ЗКП, императивног карактера и да иста окривљеном пружа виши степен заштите права на одбрану као компоненте права на правично суђење, у односу на међународне стандарде правичног суђења, тако да цитирани став изражен у наведеној пресуди Европског суда за људска права није од утицаја на другачију одлуку овог суда.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Весна Веселиновић, с.р.

Председник већа – судија
Бата Цветковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

